

Aan: Algemene Commissie voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

Betreft: AO IMVO 22 juni 2016 , voortgang IMVO-convenanten

Amsterdam, 15 juni 2016

Geachte Kamerleden,

Veel maatschappelijke organisaties hebben de afgelopen anderhalf jaar intensief bijgedragen aan de totstandkoming van 'IMVO-convenanten'. Vanuit deze betrokkenheid constateren we dat de voortgang gering is: vooralsnog liggen er twee convenanten die beide nog niet zijn ondertekend.¹ Bij enkele sectoren is – soms al lange tijd - sprake van een 'voorbereidend stadium', bij anderen gebeurt niets. In de bijlage treft u ons oordeel per sector over de voortgang.

Het bedrijfsleven neemt, al dan niet in samenspraak met stakeholders, wel andere initiatieven op MVO-gebied. Maar deze betreffen veelal het terrein waar MVO samenvalt met business-kansen en daarmee wordt niet de kern geraakt van de doelstelling die voor dit beleid geldt, nl. **het structureel aanpakken van risico's en schendingen** van mensenrechten en milieunormen, door middel van een gedegen *due diligence* proces.

Door de geringe voortgang groeit de twijfel of dit beleid, op deze manier uitgevoerd, voldoende bijdraagt aan het gestelde doel. We zien daarvoor nog steeds perspectieven, maar we achten het noodzakelijk dat de aanpak wordt bijgesteld. Daarvoor stellen we twee sporen voor.

Spoor 1: Aanpak Achterblijvers

Als bedrijven uit risicosectoren niet meedoen met convenanten, en ook niet aantoonbaar middels een *due diligence* proces risico's en schendingen aanpakken, dan moeten zij daar consequenties van ondervinden, conform een aantal moties van uw Kamer.²

Er staan verschillende opties open:

- Stel **due diligence** - al dan niet gerealiseerd binnen een convenant - **als voorwaarde bij** vergunningen, subsidies en andere vormen van **overheidssteun**, zoals deelname aan handelsmissies, en controleer of aan deze voorwaarde is voldaan;
- Stel **due diligence als voorwaarde bij duurzaam inkopen**, om te beginnen bij enkele risicosectoren waarvan de overheid veel inkoop.
- Verplicht achterblijvende sectoren tot **rapportage over het due diligenceproces**, conform de motie Voordewind;³
- Kom met een **wettelijke plicht tot due diligence**, al dan niet per sector. Hiervoor zijn precedenter.⁴ Ook ondersteunde uw commissie onlangs bij monde van de heer Teeven, een parlementaire oproep om dit op Europees niveau te realiseren.⁵ Een Nederlands voorbeeld stellen zou dit kracht bijzetten en aansluiten bij de internationale tendens.

¹ Kleding/textiel, en banken. In beide gevallen is ondertekening in afwachting van besluitvorming bedrijven in de betrokken sector.

² [Motie Smaling, Voordewind](#) en [motie Van Dijk, Voordewind](#) over aanvullende maatregelen bij onvoldoende vordering.

³ [Motie Voordewind](#) over het invoeren van een rapportageplicht van bedrijven uit de risicosectoren, groter dan 250 werknemers.

⁴ Voorbeelden van sectorale wetgeving: de Europese houtverordening, die bedrijven verplicht om in de keten na te gaan of hout van een legale bron komt. de Amerikaanse Dodd Frank Act (1502) die vraagt om *due diligence* bij het gebruik van bepaalde 'conflictmineralen' uit Centraal Afrika. Een Europese variant daarvan is momenteel in besluitvormende fase. Een andere optie is wetgeving t.a.v. één of enkele pregnante risico's. Voorbeelden: Modern Slavery Act in het Verenigd Koninkrijk en de initiatiefwet van Van Laar m.b.t. kinderarbeid.

⁵ Op 18 mei kwam een 'green card' initiatief tot stand met steun van 8 nationale parlementen waaronder Nederland. Bij dit [nieuwsbericht](#) van ECCJ is de tekst te vinden.

- Koppel aan verplichte due diligence een vorm van toezicht, waarbij de toezichthouder over de bijbehorende bevoegdheden en sanctiemogelijkheden beschikt. Dit is vergelijkbaar met de motie Vos- Veldhoven⁶, echter niet beperkt tot toezicht binnen de convenanten.
- Laat ook in ander beleid de noodzaak tot due diligence doorklinken. Bijvoorbeeld bij topsectorenbeleid, steun m.b.t. innovatie of werkgelegenheid of fiscaal beleid.

Spoor 2: Actieve overheidsinzet

Als bedrijfssectoren wél bereid zijn te werken aan convenanten, zijn verbeteringen noodzakelijk in de uitvoering van het beleid. Kernpunt daarbij is een actievere rol van de overheid. Dit verwachten wij van de overheid:

- Draag een heldere en consequente boodschap uit naar bedrijven – en dus naar risicosectoren - dat zij dienen te voldoen aan **de OESO richtlijnen** (en dus due diligence moeten toepassen). In de praktijk blijkt dat in convenantenonderhandelingen, de OESO richtlijnen door maatschappelijke organisaties toegelicht of zelfs opnieuw onderhandeld moeten worden.
- Maak deelnemende bedrijven duidelijk wat de **'wortels en stokken'** zijn. Mogelijke 'stokken' kunnen worden afgeleid uit de hierboven beschreven maatregelen: geen toegang tot subsidies of andere vormen van overheidssteun tot en met het opleggen van boetes door een toezichthouder. De 'wortels' kunnen zijn: voorkeur bij overheidsinkoop, fiscale maatregelen, advisering, positieve berichtgeving of diplomatieke steun bij due diligence in productielanden. Daarnaast hebben deze bedrijven een concurrentievoordeel in geval van toekomstige (internationale) wetgeving.
- Maak duidelijk dat de **hele sector** aan de slag moet. Dit beleid is gestart met breed geformuleerde 'risicosectoren', zoals in kaart gebracht in het KPMG-onderzoek. Momenteel worden gesprekken geëntameerd met steeds smallere onderdelen van de sector zoals potgrond en duurzame eiwitten. Vaak zijn dit al koplopers. Wij missen visie op de verbreding naar de hele risicosector en naar de achterblijvers en middenmoot. Koplopers worden ook door ander beleid bediend (bijv. IDH en MVO Nederland) en zouden ook zonder convenantenbeleid stappen in de goede richting zetten.
- Waarborg dat **bedrijven zich committeren** aan convenanten die veelal door *brancheorganisaties* worden onderhandeld. Overweeg een algemeen verbindverklaring voor de sector.
- Eis en controleer of convenanten voldoen aan **kernelementen uit het SER-advies**⁷, dit betreft zowel proces als inhoud; bijvoorbeeld een multistakeholderproces, de focus op risico's met als basis een due diligence proces conform de OESO-richtlijnen.
- Speel een **actieve rol aan de onderhandelingstafel**. De overheid stelt zich in convenantonderhandelingen veelal op als waarnemer. Een actievere inzet bestaat uit bovenstaande elementen en daarnaast uit bijdragen in voorwaardenscheppende sfeer, zoals het verhelderen en opruimen van mededingingsbelemmeringen⁸, financiële steun⁹, diplomatieke inzet in productielanden, of het ter beschikking stellen van expertise.

Wij vertrouwen erop u onze bevindingen en voorstellen in het debat meeneemt en lichten dit desgewenst graag toe.

Vriendelijke groet,
Namens het MVO Platform,

Suzan van der Meij (06 12271726)

Bijlage: overzicht voortgang IMVO-convenanten per risicosector

⁶ [Motie Vos, Van Veldhoven](#) Omdat voorzien is dat binnen ieder convenant een governance- en monitoringsstructuur wordt afgesproken, interpreteren wij deze motie als oproep tot overkoepelend toezicht op basis waarvan ook niet-deelnemende bedrijven uit risicosectoren kunnen worden aangesproken.

⁷ Zie pagina 33 van het [SER-advies](#)

⁸ [Motie Van Laar, Vos](#) over het structureel ondervangen van mededingingsincidenten.

⁹ [Motie Van Oijk, Van Laar](#) over financiële ondersteuning van de uitvoering van het kledingconvenant.